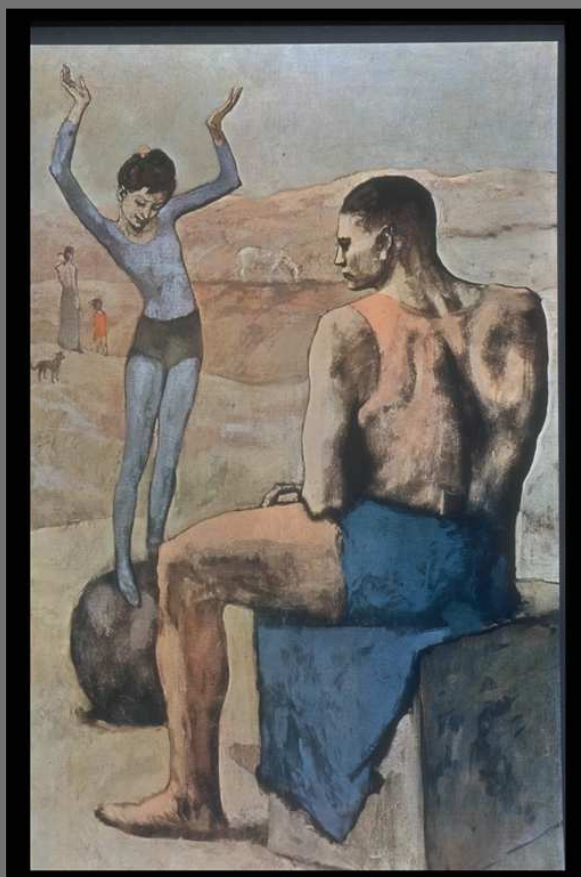
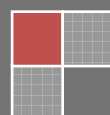

R.-K. Godsdienst in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers

Erkende instantie r.-k. godsdienst
Rooms-Katholieke Godsdienst - leerplan OKAN
08/05/2014

Rooms-katholieke godsdienst in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers

Terreinen en doelen voor het vak godsdienst

In de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) worden twee lessen r.-k.godsdienst gegeven. Voor deze lestijden gelden evenzeer de visietekst (1996) en het raamplan r.-k godsdienst (1999) met de grondopties en de basisdoelen voor het vak.

Dit raamplan wil een richtingaanwijzer zijn voor de godsdienstleraar om in de uren godsdienst de taallessen te overstijgen. Het is een ondersteuning voor de leraar om de kansen voor levensbeschouwelijke/godsdienstige communicatie met en door de leerlingen te zien, een bron om inspiratie te vinden voor het uittekenen van de godsdienstlessen.

Terreinen

Naar analogie met de andere raamplannen worden er 6 terreinen aangegeven die aansluiten bij de leefwereld van de OKAN-leerling: *zich goed voelen, tijd, feesten en vieren, Op Tocht, creatief zijn, symbolen die leven geven.*

Deze terreinen zijn levensgebieden waarrond gewerkt wordt en die helpen om de werkelijkheid en het leven vanuit een christelijke en/of een multi-levensbeschouwelijke invalshoek te bekijken. De terreinen zijn niet bedoeld als thema's of onderwerpen. Bij elk terrein wordt in de blikopener aangegeven wat christenen hier kan inspireren. Het is onmogelijk de beginsituatie voor deze leergroepen uit te schrijven. Die is voor elke leergroep echt te divers. Daarom worden telkens enkele hermeneutische knooppunten aangegeven als elementen en mogelijkheden van het terrein.

OKANdoelen en ingrediënten

De *OKANdoelen* drukken waardevolle, wenselijk geachte, realiseerbare en / of duurzame verandering bij de leerlingen uit. Voor de leraar die in haar/zijn lesvoorbereiding en doorheen de les een OKANdoel voor ogen houdt, is er de garantie dat de taallessen overstegen wordt en de les een levensbeschouwelijke/godsdienstige gerichtheid verkrijgt. De doelen geven prestaties (kennen, kunnen en zijn) weer die verwacht mogen worden van leerlingen. De werkwoorden in de doelen wijzen op activiteiten die door de leerling opgenomen worden. In het totaal worden hier 27 doelen aangereikt: die hebben eerder het statuut van ontwikkelingsdoelen. De leraar zal zelf – rekening houdende met de beginsituatie en het taalniveau van de leergroep – achterhalen in welke mate de leergroep stappen in en met deze doelen kan zetten.

Ingrediënten verrijken de ervaringen van de leerlingen. Hier werden enkele sleutelbegrippen geplaatst die door de leergroep levensbeschouwelijk verkend kunnen worden. Telkens eerst algemeen menselijke begrippen en verder in cursief begrippen die een meer religieuze kleuring krijgen. Het zijn de lesinhouden die best door rijke impulsen op de klassentafel worden gelegd.

Met de doelen naar de klas

Bij het uittekenen van lessen kan de leraar uitgaan van een onderwerp of project en zich laten inspireren door een OKANdoel. Het is eveneens mogelijk om uit te gaan van een doel en dan door een rijke impuls te zoeken, de leerlingen kleine wezenlijke stappen te laten zetten. Een actueel gegeven in de omgeving/klas/school als uitgangspunt of een vraag, een probleem of een knoop waar de groep op botst: telkens gaat de leraar na doorheen welk OKANdoel de leerlingen vaardiger gemaakt kunnen worden in de levensbeschouwelijke communicatie.

ZICH GOED VOELEN

"Zo mag ik telkens weer wonen in het huis van de Heer, tot in lengte van dagen." (Ps 23, 6b)

"Petrus nam het woord en zei tegen Jezus: 'Rabbi, het is goed dat wij hier zijn; laten we drie tenten opslaan,'" (Marcus 9,5)

Hermeneutische knooppunten

- Mensen gaan op verschillende manier om met vreemde situaties, omgevingen, andere mensen: angstig - vertrouwvol, nieuwsgierig-verdedigend, open-gesloten
- De afstand van de vertrouwde omgeving heeft een invloed op je eigenheid: sommigen zoeken gelijkgezinden op om al dan niet hun eigenheid duidelijker af te lijnen en/of zichzelf niet te verliezen, anderen passen zich volledig aan in de nieuwe omgeving in de hoop volledig aanvaard te worden, anderen vormen ahw een nieuwe identiteit met elementen uit beide culturen, nog anderen (her)ontdekken (onvermoede of vertrouwde kanten van) hun eigenheid door in gesprek te gaan met de nieuwe cultuur.
- In Bijbelse en hedendaagse verhalen van mensen die hun vertrouwde omgeving verlaten, klinken diverse ervaringen door: ze twijfelen of God aanwezig is, ze ervaren dat God hen in de steek laat, ze ervaren God als iemand die met hen meegaat, ... ze vertrouwen erop dat God een bedoeling heeft met hun ontheemding.
- Zich al dan niet goed voelen in het eigen vel kan verschillende redenen hebben: materieel, emotioneel, sociaal, levensbeschouwelijk, enz...
- In communicatie met God kunnen mensen zich slecht of goed voelen – bv. Slecht bij schuldbesef
- Participeren in levensbeschouwelijke gemeenschappen kan verschillende redenen en verschillende effecten hebben: mensen voelen zich thuis – waar ook - omdat ze een gemeenschappelijke traditie delen.
- Gastvrijheid is een belangrijke waarde in vele culturen en in levensbeschouwelijke geschriften;

OKANdoelen : de lln kunnen ...

- 1 In bijbelse verhalen aanduiden hoe mensen in de vreemde hun eigenheid kunnen ontdekken.
- 2 In bijbelse verhalen aanduiden waar God de mens onderweg niet in de steek laat.
- 3 De communicatie met God als element van zich goed voelen verkennen.
- 4 Ontdekken hoe mensen zich goed voelen door te participeren in levensbeschouwelijke groepen.

Ingrediënten

Samenhangigheid, ergens bijhoren, vrijheid verandering – herinnering, vooroordeel, hoop, gastvrijheid, vergeving, liefde

Initiatie, overgangsritueel, ethiek en gemeenschap, geloof, heilig

Wenken

- ✓ Mt 15 : in de ontmoeting met de ander je eigenheid vinden
- ✓ Psalmen : de relatie met God roept verschillende gevoelens op
- ✓ 99 namen van God
- ✓ gebed: onze Vader
- ✓ De thuisgemeenschap hier in Vlaanderen
- ✓ Parochie, catechese
- ✓ Verhalen van mensen (christenen) die anderen helpen thuis te komen bij zichzelf.
- ✓ Mozes – Abraham – Zacheüs

TIJD

“Alles heeft zijn uur, alle dingen onder de hemel hebben hun tijd.” (Pred 3, 1-8)

"Ja, uw goedheid en liefde blijven mij volgen alle dagen van mijn leven. Zo mag ik telkens weer wonen in het huis van de HEER, tot in lengte van dagen." (Ps 23, 6)

"Een vriend heeft te allen tijde lief, een broeder is geboren voor de tijd van nood." (Spreuken 17, 17)

“Hij die gelooft, haast niet” Jes 28, 16

hermeneutische knooppunten

- De beleving van het begrip tijd in de 'eigen cultuur in het land van afkomst' kan in spanning staan met de tijdsbeleving in ons land.
- Mensen structureren tijd in het eigen individuele leven en vaak botst dat met de tijdsbeleving die wordt opgelegd door de samenleving, het gezin, de school.
- Jezus' tijdsbeleving staat vaak haaks op hoe de tijd beleefd werd in zijn samenleving en ook op de tijdsbeleving in onze maatschappij.
- De spanning tussen lineaire en cyclische tijdsopvatting.

OKANdoelen de leerlingen kunnen...

- 1 de belangrijke momenten in de eigen levensgeschiedenis opsommen
- 2 weergeven dat in de Bijbels - christelijke traditie een ritme van rust en arbeid beleefd wordt
- 3 In het evangelie opsporen waaraan Jezus veel tijd geeft.
- 4 bespreken hoe mensen en zichzelf in het dag-, week- en jaarritme hun geloof beleven.
- 5 De werken van barmhartigheid als tijdinfilling voor christenen verkennen

Ingrediënten

Verandering, herinnering, verantwoording, feest, ritme, identiteit, toewijding, solidariteit

Jaarcyclus – levenscyclus, rituelen, gelofte, bedevaart, caritas

wenken

- ✓ De lijn van de eigen levensloop aan de hand van grote levensmomenten en overgangsfesten.
- ✓ Pred. 3, 1-8 : Alles heeft zijn tijd
- ✓ Momenten eigen aan een schooljaar / burgerlijk jaar
- ✓ Waar heiligen hun tijd aan besteden
- ✓ Rituelen die de dag, de week en het jaar ritmeren.
- ✓ Vanuit een eigen tijdschema nagaan waaraan men tijd besteedt. Waakzaam omgaan met tijd en kwaliteit
- ✓ Week- en zondag, rust en arbeid
- ✓ Hoofdmomenten in verschillende levensbeschouwelijke kalenders.
- ✓ Een dag uit het leven van Jezus : engagement en stilte

FEESTEN EN VIEREN!

“Ik heb een afkeer van jullie feesten, ik wijs ze af, jullie samenkomsten verdraag ik niet. Ik schep geen behagen in de brand- en graanoffers die jullie mij brengen; de vetgemeste beesten van jullie vredeoffers keur ik geen blik waardig. Bespaar mij het geluid van jullie liederen; de klank van jullie harpen wil ik niet horen. Laat liever het recht stromen als water, en de gerechtigheid als een altijd voortvloeiende beek.” Amos 5, 21 - 24

“Het bruiloftsmaal is klaar, maar de genodigden waren het niet waard. Ga nu dus naar de kruispunten van de wegen, en nodig iedereen die je maar tegenkomt uit voor de bruiloft.” (Mt 22, 8-9)

Hermeneutische knooppunten

- Leerlingen ervaren mogelijk een spanning in de beleving van feesten: In het land van herkomst en hier (waar de oorsprong van het feest soms verduisterd is).
- Betekenen feesten voor mensen enkel consumptie, of kan de beleving ook door hen geduid worden.
- Naargelang de persoonlijke context van de leerlingen kan er een verschillende invulling aan feesten gegeven worden.
- De band tussen feesten en het eigen geloof kan divers zijn: Wat betekent kerst/pasen voor gelovigen, andersgelovigen ...
- Feesten kunnen ook een functie krijgen als verbinding tussen verleden-heden en toekomst.

OKANdoelen

- 1 De grote feesten uit verschillende levensbeschouwingen via verhalen en getuigenissen beluisteren.
- 2 De symbolen/gebruiken bij de grote feesten kennen per levensbeschouwing
- 3 De symbolen en gebruiken van de eigen godsdienst duiden.
- 4 In verhalen en getuigenissen aanduiden hoe gelovige mensen in hun feestvieren hun verbondenheid met anderen en God willen uitdrukken.
- 5 In verhalen en getuigenissen aanduiden hoe mensen / groepen in hun feestvieren hun identiteit in herinnering brengen.

Ingrediënten

Identiteit – gedeelde identiteit, toewijding, samenhang, feest, herinnering, trouw, vergeving, overtuiging, creativiteit, genot

Eredienst, symbool , rituelen, religieuze feesten, overgangsrитуeel, verbond, jaar- en levenscyclus, geloof, aanbidding – verering, bedevaart, gemeenschap, gelofte

wenken

- ✓ Verhalen over grote feesten in verschillende godsdiensten:
- ✓ Het feestmateriaal, symbolen in vieringen.
- ✓ De handelingen, de attributen en de voorbereiding die bij feesten / sacramenten horen.
- ✓ Verhalen, getuigenissen waaruit blijkt dat door feesten de alledaagse situatie overstegen wordt

OP TOCHT

"Waarheen je ook gaat, ga met je hele hart." (Confucius)

Waarachtig, ik verzeker je: toen je jong was deed je zelf je gordel om en ging je waarheen je wilde, maar wanneer je oud wordt zal een ander je handen grijpen, je je gordel ondoen en je brengen waar je niet naartoe wilt.' Joh 21,18

"Niet jij koos de weg, de weg koos jou" (Hammar skjöld).

Hermeneutische knooppunten

- Een levensroeping kan men interpreteren als 'slaafse navolging' of als het met volle goesting of van ganser harte ingaan op de vraag/lokroep.
- Profeten/heiligen/leiders kunnen gezien worden als realistische en kritisch schouwende mensen tegenover hoe er vaak vaag/vroom in de geschiedschrijving en in valse ideologieën over verteld wordt.
- Mensen hebben een verschillende openheid (en ervaren hier en daar een hinderpaal) om in het leven de lokroep te erkennen.

OKANDoelen de leerlingen kunnen ...

- 1 bij bijbelse figuren en anderen bewonderenswaardige karaktertrekken opsporen
- 2 Beginsituatie en doorgroefase van enkele grote figuren en heiligen herkennen
- 3 Verwoorden welke houding christenen en anderen verwachten op weg naar eigen ontplooiing
- 4 In het levensverhaal van Jezus ontdekken dat zijn Godsvertrouwen de uiteindelijke kracht is van waaruit Hij handelde.

Ingrediënten

Overtuiging, toewijding, onderdanigheid, trouw, vrijheid, gezag, ambitie, lijden, respect, hoop, vertrouwen, liefde

God, profeetschap, heilig, redding, verbond, openbaring, roeping, verering

wenken

- ✓ Jona: niet ingaan op de roeping
- ✓ Lc 10, 15-37: bewogen op weg.
- ✓ Lc 24, 13-35: de weg vinden die je niet verwacht.
- ✓ Abraham, Mozes, Tobit, de bekering van Paulus, Amos, Ezechiël, Job (ondanks tegenslagen blijven geloven), Jezus
- ✓ Franciscus, Ignatius, Augustinus, Damiaan, ML King M. Theresa en vele anderen

CREATIEF ZIJN!

“De aarde was woest en leeg... en God zag dat het goed was. Gen 1, 2 – 4

“Ze zeiden tegen elkaar: ‘Was het niet hartverwarmend zoals Hij onderweg met ons sprak en de Schriften voor ons opende?’” (Lc 24, 32)

“En hij zei: ‘Wie oren heeft om te horen, moet goed luisteren!’ Mc 4
ze hebben oren om te horen, maar zijn ziende blind ...

Hermeneutische knooppunten

Mensen ervaren op een verschillende manier ...

- in het leven een eigen verhaal te mogen schrijven of geleefd te worden.
- Mogen zijn wie je bent, met wat je inbrengt
- nieuwe wegen gaan of liever te blijven op de platgelopen paden.
- dat er een of meerdere weg(en) terug is (zijn), wanneer het spoor even dood loopt.
- tot heel veel in staat te zijn (worden leerlingen daarin gewaardeerd?)
- het vermogen te hebben om met de eigen vaardigheden (talenten) iets nieuws te creëren.

OKANDoelen de lln kunnen

- 1 in parabels (en wonderverhalen) de dubbele bodem herkennen
- 2 in het evangelie en andere verhalen aanduiden dat het non-verbale het verbale vooraf gaat.
- 3 In het christelijk scheppingsverhaal verduidelijken dat God de mens de opdracht geeft de schepping verder te voltooien
- 4 Vertrekkend vanuit de eigen vaardigheden samen een creatief project uitwerken

Ingrediënten

Creativiteit, vrijheid, hoop, verandering, verwondering, verantwoording, identiteit
Vooroordeel, wijsheid, milieubewustzijn
Rentmeesterschap, schepping, mythe, ethiek en moraal, wonder, God

wenken

paradox:

de laatste die de eerste wordt

wie binnen is, komt buiten te staan en omgekeerd..

de stomme leert spreken

humor:

leren anders kijken naar gebeurtenissen en verhalen

andere scheppingsmythen

dansen, tekenen, schilderen, zingen, filmen, cartoons, rollenspel...

SYMBOLLEN DIE LEVEN GEVEN

"En God zei: 'Dit is het teken van het verbond, dat Ik sluit tussen Mij en u, en alle levende wezens die bij u zijn, voor alle generaties. Ik zet mijn boog in de wolken; die zal het teken zijn van het verbond tussen Mij en de aarde.'" (Gen 9, 12-13)

"Blijf dit doen om mij te gedenken." (Lc 22, 7-20)

"U vraagt hoe God eruitziet. Ik zeg: waar komt die vraag vandaan? Ziet u God dan niet in uw wetenschap? Hoe kunt u Hem over het hoofd zien? U beweert dat zelfs de kleinste verandering in de zwaartekracht of het gewicht van een atoom van ons heelal een levenloze nevel gemaakt zou hebben, in plaats van onze schitterende zee van hemellichamen, en toch ziet u Gods hand hier niet in? Is het echt zoveel makkelijker om te geloven dat we gewoon de juiste kaart hebben getrokken uit een spel van miljarden? Zijn we geestelijk zo verarmd dat we eerder geloven in een wiskundige onwaarschijnlijkheid dan in een macht die groter is dan wij?" D. Brown - Het Bernini mysterie

Hermeneutische knooppunten

- Al dan niet symbooltaal kunnen vinden in teksten, beelden, voorwerpen en handelingen
- mensen ontdekken en hervinden in symbolen, handelingen, beelden, rituelen vaak hun eigenheid.
- Rituelen herkennen als handelingen waarin mensen hun verbondenheid met anderen en de Andere uitdrukken én versterken.

OKANDoelen de lln kunnen

- 1 ontdekken dat voorwerpen een symbolische betekenis kunnen krijgen.
- 2 De symbolische betekenis van voorwerpen voor groepen verkennen
3. Sacramenten als levengevende tekens duiden.
- 4 Aanduiden hoe Jezus spreekt in beelden en gebaren.
- 5 bijbelse verhalen lezen op zoek naar hun symbolische betekenis

Ingrediënten

Identiteit, samenhang –ergens bijhoren, herinnering, vertrouwen, vrede, liefde, hoop, vervolging, goed en kwaad, macht

Rituelen, symbool, eredienst, heilig gemeenschap, aanbidding en verering, geloof en openbaring, verbond, sacrament

- ✓ Symbolische foto's, symboolgebruik in film, kunst, sterke verhalen, gedichten, enzovoort.
- ✓ Het kruisbeeld.
- ✓ Beeldverhalen zoals het verhaal van Noach en de regenboog.
- ✓ Rituelen en gebaren
- ✓ Kruisteken
- ✓ Lc 22, 7-20: "Doe dit om mij te gedenken."
- ✓ sacramenten

Vorderingsplan godsdienst in OKAN				Schooljaar 201 - 201														
lesprojecten		begin	einde	school:														
1				leraar:														
2				leermiddel: en bronnen:														
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		
9																		
10																		
11																		
12																		
13																		
14																		
15																		
OKANDOELSTELLINGEN			in de projecten of lessenreeksen :															
1. Zich goed voelen			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1	In bijbelse verhalen aanduiden hoe mensen in de vreemde hun eigenheid kunnen ontdekken.																	
2	In bijbelse verhalen aanduiden waar God de mens onderweg niet in de steek laat.																	
3	De communicatie met God als element van zich goed voelen verkennen.																	
4	ontdekken hoe mensen zich goed voelen door te participeren in levensbeschouwelijke groepen.																	
2 TIJD																		
5	de belangrijke momenten in de eigen levensgeschiedenis opsommen																	
6	weergeven dat in de bijbels - christelijke traditie een ritme van rust en arbeid beleefd wordt																	
7	In het evangelie verhalen opsporen waaraan Jezus veel tijd geeft.																	
8	bespreken hoe mensen en zichzelf in het dag-, week- en jaarritme hun geloof beleven.																	
9	de werken van barmhartigheid als																	

	tijdinvulling voor christenen verkennen																		
3 Feesten en vieren																			
10	de grote feesten uit verschillende levensbeschouwingen via verhalen en getuigenissen beluisteren.																		
11	de symbolen/gebruiken bij de grote feesten kennen per levensbeschouwing																		
12	de symbolen en gebruiken van de eigen godsdienst duiden.																		
13	in verhalen en getuigenissen aanduiden hoe gelovige mensen in hun feestvieren hun verbondenheid met God willen uitdrukken.																		
14	in verhalen en getuigenissen aanduiden hoe mensen / groepen in hun feestvieren hun identiteit in herinnering brengen.																		
5 Op Tocht																			
15	bij bijbelse figuren bewonderenswaardige karaktertrekken opsporen																		
16	Beginsituatie en doorgroefase van enkele grote figuren en heiligen verkennen																		
17	Verwoorden welke houding christenen en anderen verwachten op weg naar eigen ontplooiing																		
18	In het levensverhaal van Jezus ontdekken dat zijn Godsvertrouwen de uiteindelijke kracht is van waaruit Hij handelde.																		
6 Creatief zijn																			
19	In parabellen (en wonderverhalen) de dubbele bodem verkennen																		
20	in het evangelie en andere verhalen aanduiden dat het non-verbale het verbale vooraf gaat.																		

21	In het christelijk scheppingsverhaal verduidelijken dat God de mens de opdracht geeft de schepping verder te voltooien																	
22	Vertrekkend vanuit de eigen vaardigheden samen een creatief project uitwerken																	
7 Symbolen die leven geven																		
23	ontdekken dat voorwerpen een symbolische betekenis kunnen krijgen.																	
24	De symbolische betekenis van voorwerpen voor groepen verkennen																	
25	Sacramenten als levengevende tekens duiden.																	
26	Aanduiden hoe Jezus spreekt in beelden en gebaren.																	
27	bijbelse verhalen lezen op zoek naar symbolische betekenis																	

De foto op de kaft is een reproductie van *Pablo Picasso, acrobaat en jonge evenwichtskunstenaar, olie op doek 1905*
Deze foto is overgenomen van de kaft van het leerplanrooms-katholieke godsdienst voor het secundair onderwijs in
Vlaanderen.